



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl soudcem Mgr. et Mgr. Jaroslavem Vávrou ve věci

žalobce: **A. V.**,
zastoupen opatrovníkem P. V.
bytem M. A. 1607, Ch.

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 1. 2019, č. j. RN-780 130 3378-315-PZA,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou domáhal soudního přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalované, kterým byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 10. 2018, č. j. R-5. 10. 2018 – 429/780 130 3378, jímž byl žalobci podle ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) zvýšen invalidní důchod. Podle výroku II. tohoto rozhodnutí pak náleží žalobci doplatek invalidního důchodu od 31. 8. 2013.
2. Podstatou sporu v nyní projednávané žalobě je aplikace ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) věta druhá a třetí zákona o důchodovém pojištění, tedy výše doplatku invalidního důchodu. Žalobce v postupu žalované při přiznání invalidního důchodu spatřuje nesprávný úřední postup.
3. Žalobce v žalobě uvedl, že při sepisu žádosti o invalidní důchod si žalovaná vyžádala pouze doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání s tím, že studium nástavby nebylo dokončeno a tudíž ani započteno. Žalobci tehdy nikdo ústně ani písemně nesdělil, že by nějaká doba jeho pojištění byla vedena jako tzv. neprokázaná. Rovněž nikdo nechtěl vidět žádné další doklady o studiu, třebaže je měl žalobce k dispozici a mohl je tedy předložit. Žalobce pokračoval v nástavbovém maturitním studiu na SOU zahradnickém Litomyšl. Toto studium však žalobce ze zdravotních důvodů nedokončil, absolvoval pouze jeden rok. Tento jeden rok byl rovněž veden jako státní pojištěnec. Průběh studia je zaznamenán v protokole o posouzení zdravotního stavu žalobce, který je nedílnou přílohou žádosti o plný invalidní důchod. Žalovaná si podklady pro vydání rozhodnutí nevyžádala v dostatečném rozsahu, naopak uvedla žalobce v omyl tvrzením, že doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání je dostačující. Žalobce je na rozdíl od žalované toho názoru, že informace uvedené v profesním dotazníku jsou podkladem pro prokázání dob důchodového pojištění. Žalovaná tedy informace o době studia žalobce měla k dispozici, a proto měla žalobci poskytnout doplatek invalidního důchodu ode dne vzniku nároku na něj. Odkázal rovněž na stanoviska Veřejného ochránce práv.
4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na svém rozhodnutí a žalobu navrhla zamítnout. Mimo jiné odkázala na dopis adresovaný Veřejnému ochránci práv, ve kterém svůj postup ohledně žádosti vysvětlila. Žalobce neposkytl žalované žádné další informace o studiu, případně jiných náhradních dobách pojištění, mimo ten, který je uveden v žádosti o plný invalidní důchod ze dne 24. 4. 2002. Správní řízení týkající se důchodového pojištění je ovládáno zásadou dispoziční, což mimo jiné v důsledku znamená, že pokud žadatel některou životní událost v žádosti o dávku důchodového pojištění neuvede, a v případě že tato není v evidenci žalované, není v takovém případě v silách žalované pátrat po chybějících dobách pojištění, jelikož nemůže ani předjímat jejich (ne)uvedení.
5. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a podle skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.
6. Podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění *„Zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od*

něbož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen

v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.“

7. Předmětem sporu v projednávané věci je otázka, zda žalovaná, na základě informací, které měla v době přiznání původní výše invalidního důchodu k dispozici (24. 4. 2002 – datum podání žádosti), vznikla povinnost spornou dobu pojištění žalobce došetřit. Pokud by tomu tak bylo, jednalo by se ze strany žalované o nesprávný postup a žalobce by měl nárok na doplacení důchodu ode dne, od něhož mu důchod náleží.
8. Soud v dané věci po přezkoumání námitek žalobce konstatuje, že žalobu nepovažuje za důvodnou a ztotožňuje se s napadeným rozhodnutím žalované, kterým byly zamítnuty námitky žalobce. Ze správního spisu se podává, že žalobce požádal dne 24. 4. 2002 o přiznání plného invalidního důchodu. Veškeré požadované údaje nezbytné pro posouzení nároku na invalidní důchod jsou pak zachyceny v písemné podobě na tiskopisu nazvaném „Žádost o důchod“, jež je součástí správního spisu. Soud ověřil, že na druhé straně tohoto tiskopisu
v oddílu „Přehled o činnosti a náhradních dobách“ v kolonce „učení a studium“ je uveden pouze záznam „SOU zahradnické Litomyšl dle výučního listu.“ Součástí správního spisu z doby originální žádosti o přiznání invalidního důchodu je též Záznam o jednání – posouzení zdravotního stavu ze dne 3. 4. 2002 (dále jen „Záznam o jednání“). V tomto Záznamu, v odstavci PA (patrně pracovní anamnéza), je potom uvedena jediná věta: „Potom začal chodit na nástavbu, ale nedokončil“.
9. V souvislosti s prokázáním další doby pojištění pak teprve až dopisem ze dne 31. 8. 2018 požádal žalobce, prostřednictvím opatrovníka, o opravu výpočtu důchodu, přičemž žádost zdůvodnil tím, že mu nebyla do doby pojištění započtena doba jednoho roku studia. K této žádosti přiložil potvrzení o studiu na SOU zahradnickém Litomyšl ve školním roce 1996/1997 a rovněž výpis znamek. Žalovaná na základě výše uvedeného žalobci vyhověla a výrokem I. jejího rozhodnutí ze dne 5. 10. 2018 zvýšila žalobci invalidní důchod. Výrokem II. tohoto rozhodnutí pak určila, že doplatek invalidního důchodu náleží žalobci od 31. 8. 2013, tedy 5 let nazpět ode dne uplatnění nároku na jeho zvýšení.
10. Rovněž žalovaná v minulosti již dvakrát zvýšila žalobci k žádosti invalidní důchod. Nejprve na základě rozhodnutí ze dne 7. 6. 2016, kterým bylo žalobci dodatečně započteno vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a nemoc v ochranné době a následně na základě rozhodnutí ze dne 23. 8. 2016, kdy byla žalobci dodatečně započtena doba základní vojenské služby.
11. Krajský soud nijak nezpochybňuje aktivní přístup, kterým opatrovník hájí zájmy žalobce. Ostatně byl to právě opatrovník, který dodatečně předložil žalované potřebné dokumenty k prokázání doby pojištění, byť se tak stalo po více jak 16 letech. Nelze však již dát žalobci za pravdu v tom, že žalovaná si měla předmětnou dobu pojištění zjistit na základě

podkladů či informací, které měla od žalobce k dispozici nejpozději v době rozhodování o přiznání plného invalidního důchodu.

12. Je třeba vyjít především ze skutečnosti, že řízení o přiznání dávky důchodového pojištění je ovládáno zásadou dispoziční. To samozřejmě správní orgán nezavazuje povinnosti provést došetření některých skutečností rozhodných pro přiznání dávky důchodového pojištění, má-li od žadatele k dispozici alespoň základní informace. Jestliže však žalobce namítá, že tuto informaci o studiu jako náhradní době pojištění měla žalovaná k dispozici skrze uvedený Záznam z jednání a mohla tak tuto dobu došetřit, pak s žalobcem nelze souhlasit.
13. Soud si je vědom a akceptuje závěry z rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 9. 2015, č. j. 78 Ad 7/2015-38, na nějž žalobce odkazuje. Rovněž tak si je vědom stanoviska Veřejného ochránce práv sp. zn. 2810/2018/VOP. Je však třeba uvést, že jak uváděný rozsudek, tak stanovisko Veřejného ochránce práv řeší situaci, jejíž skutkový stav je patrně odlišný od nyní projednávaného případu. Stručně shrnuto, v řízení pod sp. zn. 78 Ad 7/2015 žalobkyně brojila proti nesprávnému výpočtu invalidního důchodu, kdy žalovaná pro tento výpočet zohlednila pouze její středoškolské studium, avšak nezohlednila pomaturitní studium uvedené v protokole o posouzení zdravotního stavu žalobkyně. V tomto protokole bylo její pomaturitní studium dostatečně určitě specifikováno jako „1 rok studia vazby květin“. Též z uvedeného stanoviska Veřejného ochránce práv vyplývá, že stěžovatel uvedl rozsah studia včetně výčtu fakult v profesním dotazníku, byť toto nezmínil a neuvedl řádně v žádosti. V obou případech tedy měla žalovaná ČSSZ reálnou možnost, aby dobu studia, dostatečně specifikovanou v profesním dotazníku, resp. protokolu o zdravotním posouzení, porovнала s údaji uvedenými na tiskopisu žádosti o důchod a v případě pochybností provedla došetření s možnou doplňující výzvou žadateli.
14. Jak již soud uvedl shora, jediná indicie v nyní projednávaném případě, která v době rozhodování mohla vyvolat pochybnosti, že existuje ještě nějaká jiná náhradní doba pojištění, byla ona věta v Záznamu o jednání: „Potom začal chodit na nástavbu, ale nedokončil“. Tato formulace a z ní plynoucí skutkový stav dávají poněkud odlišný obraz o stavu a míře konkrétnosti informací dodaných spolu s žádostí o invalidní důchod od skutkového stavu ve shora uvedených případech v rozsudku Krajského soudu Ústí nad Labem a stanovisku Veřejného ochránce práv.
15. Po žalované pak nelze žádat, zvláště je-li řízení ovládáno dispoziční zásadou, aby prováděla došetření dob pojištění u žadatelů o dávku důchodového pojištění pouze na základě tak strohých a vcelku nic neříkajících údajů, jako je tomu v případě žalobce. Z již několikrát citované věty v Záznamu o jednání není vůbec zřejmé, kde žalobce studoval, v jakém časovém rozmezí ani na jaké škole, případně šlo-li vůbec o školské zařízení ve smyslu zákona o důchodovém pojištění. Je nutno vzít v potaz, že žalovaná jako správní orgán na základě zákonem vymezené působnosti přijímá od občanů mnoho nejrůznějších podání, rozhoduje o žádostech atp. Nemůže být v jejích silách ani časových možnostech „pátrat“ po nijak nespecifikované jiné době pojištění žalobce uvedené na Záznamu o jednání. Předpoklad, že se jednalo o nástavbové studium na téže škole, kde žalobce absolvoval tříletý učňovský obor, by byl jen jedním z řady. Ve správním řízení je povinností žalované

zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, stejně tak je ale povinností účastníků řízení poskytnout potřebnou součinnost, případně označit důkazy na podporu jejich tvrzení. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 8. 2019, č. j. 9 Azs 66/2018 – 58 „*V řízení o žádosti je tato povinnost ještě silnější, neboť nelze po správním orgánu požadovat, aby za účastníka řízení obstarával podklady a skutečnosti, které povedou ke kladnému rozhodnutí, tedy k vyhovění jeho žádosti*“. O neurčitěm způsobu poskytnutí informací o dobách studií a zaměstnání svědčí i obsah žádosti o důchod, v němž je kromě jediné konkrétní informace o zaměstnání (Pila Zámorsk) pouze uvedeno, že žadatel vystřídal řadu zaměstnání a přesně si nepamatuje.

16. Soud bere na vědomí, že žalobcův zdravotní stav mohl být v době podání žádosti zhoršený, nicméně z žádosti lze dovodit, že byla sepisována pracovníky OSSZ a žadatel byl proto patrně přímo vyptáván na potřebné údaje. K tomu patrně bylo dáno i příslušné poučení, resp. odůvodnění toho, jaké údaje se žádají. Nelze proto následně bez dalšího dovozovat, že OSSZ měla žalobce vyzývat k doplnění žádosti, když z jím předložených údajů a informací (včetně lékařského posouzení) se podává, že žadatel více informací neposkytl, ač evidentně mohl (jak nyní tvrdí) a nic mu v tom nebránilo. Nic nebránilo ani údaje doplnit v bezprostřední časové souvislosti s podanou žádostí.
17. Spíše nad rámec výše uvedeného pak soud dodává, že nelze odhlédnout ani od toho, kde se nyní pro žalobce důležitá informace o studiu nástavby nachází. Je jím odstavec pracovní anamnézy v Záznamu o jednání. Informace o studiu a zaměstnání žalobce uvedené v pracovní anamnéze jsou významné především v medicínské rovině. Soudu je z úřední činnosti známo, že v anamnézách takových posudků jsou často lékařem používány i nejrůznější zkratky medicínskému charakteru, a to nepřilíh obecně známé. Nelze vyžadovat ničím neomezenou povinnost, aby správní orgány v řízení o dávkách důchodového pojištění měly dopodrobna zkoumat či porovnávat informace v jednotlivých anamnézách posudků, zejména co se týče údajů, které se zdravotním posouzením nesouvisí. To platí o to víc, má-li žadatel o dávku předně uvést všechny rozhodné skutečnosti do příslušného tiskopisu s pomocí a po poučení zaměstnancem správního orgánu. Benevolentnější přístup z výše uvedeného lze připustit právě spíše v těch případech, na které upozornil sám žalobce. Tedy tam, kde je doba studia dostatečně specifikována, aby správní orgán mohl bez větších obtíží takovou dobu došetřit, tedy např. v těch situacích, kde byl dodán žadatelem řádně vyplněný profesní dotazník (viz stanovisko VOP), což v případě žalobce neplatí.
18. Ze strany žalované se nejednalo o nesprávný úřední postup. Žalobce byl při sepisu žádosti o důchod řádně poučen o povinnosti uvést všechny rozhodné skutečnosti. Jak lapidárně uvedla žalovaná, žadatelům o důchod nelze vnutit uplatnění žádosti o důchod. Pokud žadatel rozhodné skutečnosti neuvede do této žádosti a z jiných dokumentů nevyplývá existence jiné dostatečně specifikované doby pojištění, není v silách žalované jen na základě neurčitých indicií po těchto dobách pátrat.
19. K námitce, že žalobci byla při sepisu žádosti o důchod sdělena informace o nezapočítávání doby nedokončeného studia, je třeba uvést, že žalobce toto své tvrzení ničím neprokázal. Nedokládá ani tvrzení ohledně toho, že byl správním orgánem uveden v omyl, když mu mělo být sděleno, že doklad o nevyšším dosaženém vzdělání je dostačující.

20. V dané věci tedy lze uzavřít, že rozhodnutí žalované je věcně správné a vychází ze skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování. Soud žalobu proto jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 soudního řádu správního.
21. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný. Žalované podle obsahu správního spisu nevznikly takové náklady soudního řízení, které by přesahovaly rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice, 12. února 2020

Mgr. et Mgr. Jaroslav Vávra v. r.
soudce